

Balvatn reinbeitedistrikt
v/ Kristine Blind Helland
Bentevassveien 11d
8206 FAUSKE

Saksbehandler, innvalgstelefon
Øyvind Skogstad, 75 53 15 68

Tillatelse til skadefelling av gaupe - Balvatn reinbeitedistrikt - Saltdal

Fylkesmannen viser til telefonsamtale med Kristine Blind Helland i Balvatn reinbeitedistrikt den 16. mai 2020 hvor det ble fremmet muntlig søknad om skadefelling av gaupe.

Fylkesmannen innvilget søknaden den 16. mai ca. kl 16:45 per telefon og SMS. Det ble felte ei voksen hunngaue senere samme dag. Dette brevet må ansees som et formelt vedtaksbrev av gitt tillatelse.

Vedtak

- Fylkesmannen i Nordland gir med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9, tillatelse til skadefelling én (1) gaupe i deler av Saltdal kommune innenfor nærmere angitte vilkår.***
 - For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Fylkesmannen fra viltlovens § 21 og tillater bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor etter gaupe. Dispensasjonen gjelder innenfor fastsatt fellingsområde og fastsatt fellingsperiode. Dispensasjonen gjelder for inntil to (2) snøskutere inkludert snøskutere som brukes av reindriftsutøvere som er med på fellingslaget og som deltar i fellingsforsøket.***
-

Vilkår

- Fellingstillatelsen gjelder den 16. mai 2020.
- Tillatt område for felling er Saltdal kommune med vilkår om at fellingsforsøket skal rettes kun mot en konkret gaupe som er observert øverst i Storforsdalen.
- Balvatn reinbeitedistrikt v/ Kristine Blind Helland er fellingsleder og ansvarlig for fellingsforsøket og oppnevner deltagerne på fellingslaget. Alle som deltar på fellingslaget må være kjent med vilkår som ble framsatt på telefon og SMS. Fellingsleder er ansvarlig for å kontrollere at deltagerne har gyldig storviltprøve og er registrert i Jegerregisteret.
- Oppnevnte jegere plikter å utøve fellingsforsøket på en human og sikkerhetsforsvarlig måte, jf. viltlovens § 19. Ved felling med rifle skal det benyttes våpen og ammunisjon godkjent for

sturviltjakt, jf. §§ 15 og 16 i Forskrift av 22.03.2002 om utøvelse av jakt og fangst. Det skal tas hensyn til lysforholdene før det blir løsnet skudd, på lik linje med utøvelse av annen jakt.

5. Felling eller forsøk på felling av rovvilt skal umiddelbart meldes til Fylkesmannen på telefon 47829091. Den som feller dyr skal kunne fremvise felt dyr for Statens naturoppsyn for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra Statens naturoppsyn, politiet eller Fylkesmannen.
6. Dersom rovvilt skadeskytes, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Skytter plikter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Ved skadeskyting skal skytter uten opphold underrette Fylkesmannen og nærmeste politimyndighet. Fylkesmannen avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.
7. Forsøk på felling i medhold av denne tillatelsen krever ikke tillatelse fra grunneier, jf. viltlovens § 35.
8. Senest ei uke etter avsluttet fellingsforsøk skal fellingsleder sende inn elektronisk rapport via lenke som ettersendes til fellingsleder.
9. Rovvilt felt i medhold av denne tillatelsen er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr kan lastes ned på rovdatas nettside (www.rovdata.no), under Instrukser.
10. Fylkesmannen i Nordland kan til enhver tid trekke tilbake fellingstillatelsen.

Grunnlaget for avgjørelsen

Vedtaket er fattet med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 og § 77, jf. rovviltforskrifta § 9. Miljødirektoratet vedtok den 14. februar 2020 en kvote på tre betinga fellingstillatelser for gaupe i Nordland i perioden 16. februar til 31. mai 2020. Kvota er til akutte skadesituasjoner på tamrein forårsaket av gaupe, samt tilfeller det oppstår akutte gaupeskader på sau. Ved tidspunkt for iverksetting av denne fellingstillatelsen er det felt én gaupe av kvota.

Etter naturmangfoldloven § 1 og § 5 er det et mål at artene og deres genetiske mangfold blir ivarettatt på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Tiltak etter naturmangfoldloven skal likevel avveies mot andre viktige samfunnsinteresser, jf. § 14. En slik avveining skal ikke medføre at målet i § 5 fravikes, men at tiltaket vil kunne medføre at målet i § 5 nås på en annen måte eller i et annet tempo enn hvis naturmangfoldet hadde vært det eneste hensynet å ta, jf. prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning.

Region 7 (Nordland) skal ha 10 årlige ynglinger av gaupe jf. rovviltforskriften § 4 første ledd bokstav g. Den todelte målsettingen som formålsparagrafen i rovviltforskriften setter, er søkt oppnådd gjennom forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland, jf. § 6.

I den vedtatte forvaltningsplanen for rovvilt i Nordland er det fastsatt følgende forvaltningsprinsipper for gaupe:

- 2.2.2 (...) Vedtatte regionale bestandsmål for gaupe skal oppnås innenfor hele Nordlands fastland.
- 2.2.3 Prioriterte beiteområder: (...) Innenfor byrdefordelingsområde for gaupe er både beitedyr og gaupe prioritert.
- 2.2.5 Sauedrift, tamreindrift og andre produksjoner basert på utmarksbeite i byrdefordelingsområdet for gaupe må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe. Tapsforebyggende tiltak skal prioriteres til beitebrukere innenfor byrdefordelingsområdet ut fra skadeomfang, skadepotensiale og muligheter for tilpasninger.
- 2.4.1 Det regionale bestandsmålet for gaupe kan oppnås innenfor hele Nordlands fastland.
- 2.4.2 Bestanden skal holdes nærmest mulig bestandsmålet og mest mulig spredt i fylket, ved målstyrt bruk av jaktkvoter.
- 2.4.3 Byrdefordeling: Det skal legges stor vekt på at familiegrupper av gaupe skal spres, slik at byrden for beitebrukerne fordeles. Ingen reinbeitedistrikt skal ha mer enn to familiegrupper av gaupe per år. Små distrikt skal ikke ha mer enn en familiegruppe per år. Med små distrikt menes i denne sammenhengen: Skjomen, Frostisen, Duokta, Balvatn, Hestmannen/Strandtindene, Ildgruben og Byrkije. Prinsippet om byrdefordeling forutsetter at det åpnes for kvotejakt, selv om det bidrar til at det tar lengre tid før bestandsmålene nås.
- 2.4.4 Når bestandsmålet for gaupe er oppnådd skal det åpnes for kvotejakt på gaupe i hele fylket. Dette skal bidra til å holde bestanden nærmest mulig bestandsmålet, og til byrdefordeling for saue- og reindriftsnæringene. Når bestandsmålet ikke er oppnådd skal det åpnes for en begrenset kvotejakt, hvor kvote målstyres til områder med betydelige tap av sau og tamrein. Samlet belastning av alle rovviltarter (inkludert kongeørn) skal vektlegges ved fastsetting av kvotestørrelse og fordeling.
- 2.4.5 Utenfor fastlandet skal det åpnes for kvotefri jakt.
- 2.4.6 Skadefelling av gaupe er aktuelt ved akutte skadesituasjoner. Viktige vurderingspunkt for skadefelling av gaupe: 1. skadeomfang; 2. skadepotensiale; 3. gaupebestanden i området; 4. om bestandsmålet er oppnådd.

Søknader om skadefelling behandles av Fylkesmannen innenfor den rammen som er satt av rovviltnemnda og Miljødirektoratet, jf. rovviltforskriften § 9 første ledd. Føringerne i forvaltningsplanen for rovvilt tillegges vekt, og felling kan bare gjennomføres om det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Bestemmelsens andre ledd bokstav a til d slår fast at det skal tas særlig hensyn til:

- områdets betydning som beitemark,
- skadenes omfang og utvikling,
- potensialet for fremtidige skader,
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak.

En skadefellingstillatelse skal være rettet mot bestemte skadegjørende individ, og vedtaket skal være begrenset til tid, rom og antall dyr. Ved hver fellingstillatelse gis det en økonomisk ramme som fellingsforsøket skal gjennomføres i henhold til.

Fylkesmannens vurdering

Denne vinteren og våren er det ifølge Rovbase funnet 28 kadaver av rein i Balvatn reinbeitedistrikt. Fire er påvist drept av gaupe, alle i perioden 12. april til 12. mai. Videre er syv rein påvist drept av jerv, én er påvist drept av kongeørn, fem er påvist drept av ukjent fredet rovvilt, åtter har ukjent dødsårsak og én døde som følge av ulykke.

Reinbeitedistriktet søkte per telefon den 16. mai kl 16:13 om tillatelse til felling av ei gaupe som de hadde observert øverst i Storforsdalen i umiddelbar nærhet til distriktets viktigste kalvingsland denne våren.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i §§ 8 til 12 i naturmangfoldloven legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Offentlige beslutninger som kan berøre naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon samt effekt av påvirkning, jf. § 8. Fylkesmannen viser til at vedtaket blant annet baserer seg på sist tilgjengelig kunnskap om gaupas bestandssituasjon og utvikling i Norge; det vises til beskrivelsen av det Nasjonale overvåkningsprogrammet for rovvilt i kommentarene til rovviltforskriften § 3. Gaupebestanden i Nordland i flere år vært under bestandsmålet. Vinteren 2018/2019 ble det registrert 5,5 familiegrupper i fylket, jf. NINA Rapport 1679 *Antall familiegrupper, bestandsestimat og bestandsutvikling for gaupe i Norge i 2019*. Inneværende vinter er det innenfor Balvatn RBD påvist spor etter familiegruppe i Junkerdal i Saltdal kommune. Omfanget av innmeldte spor etter familiegrupper i Nordland tyder på en bestandsøkning i år.

Terskelen for innvilgelse av skadefelling skal differensieres iht. prinsippet om geografisk differensiering. Det aktuelle området er i vedtatt forvaltningsplan avsatt som byrdefordelingsområde for gaupe, hvor både beitedyr og gaupe er prioritert. Beitebrukere i byrdefordelingsområdet må forholde seg til at de driver næring i områder hvor det kan være forekomst av gaupe.

Etter naturmangfoldloven § 18 andre ledd fremgår det at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav b) bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vurderingen av dette beror på flere forhold, bl.a. ut fra hvilken grense (kvote) som er satt for uttaket og hvilke andre trusselfaktorer bestanden er utsatt for. Vi legger til grunn Miljødirektoratets ramme for skadefelling av gaupe, og at skadefelling innenfor denne rammen ikke vil sette gaupebestandens overlevelse i fare. Samtidig vurderer vi at bestandssituasjonen for gaupe i fylket de siste årene tilsier at terskelen for å iverksette skadefelling bør være høyere enn om bestandsmålet var oppnådd.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen gaupebestanden utsettes for, jf. naturmangfoldloven § 10. Gaupebestanden er ikke avgrenset av tilgjengelig areal og det er ikke registrert sykdom på gaupe i Norge. Utover enkelte påkjørsler skjer avgangen av gaupe i hovedsak gjennom kvotejakt, slik at miljøforvaltningen i stor grad har oversikt over den samlede belastningen. Inneværende vinter er det registrert to døde gauper i Nordland; en gaupeunge på påkjørt i Hamarøy kommune og ei voksen hunngaupe felt på skadefelling i Bindal kommune.

«Føre-var prinsippet» i § 9 kommer til anvendelse i situasjoner hvor en ikke har tilstrekkelig kunnskap tilgjengelig. Etter Fylkesmannens syn er ikke dette tilfelle i denne saken.

Området hvor gaupa ble observert er i umiddelbar nærhet til distriktets hovedområde for kalving denne våren. Fylkesmannen legger til grunn at området har stor betydning som beitemark, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav a. I denne vurderingen legger vi vekt på at Balvatn rbd og flere andre distrikt i vinter har opplevd en svært krevende beitekrise med utilgjengelige beiter. Dette gjør reinen mer sårbar for forstyrrelser enn i år med normale beiteforhold.

Fylkesmannen legger vekt på at det er påvist flere rein drept av gaupe i distriktet i april og mai i år, hvorav to i nærliggende område til den aktuelle observasjonen av gaupe. Reineierne meldte om at gaupa hadde halsbånd, og vi går derfor ut fra at dette er individ F328 *Marianne* som ble fulgt med GPS-sender i perioden mars 2015 til april 2017. Kunnskap om områdebruk og predasjonstakt på rein

i perioden hvor hun ble fulgt med GPS-sender viser at leveområdet omfattet store deler av Balvatn reinbeitedistrikt, og at rein var en viktig del av dietten. Med bakgrunn i påviste tap til gaupe i distriktet denne vinteren og kunnskap om den aktuelle gaupa, vurderer vi at det er et betydelig potensial for ytterligere tap, jf. jf. § 9 annet ledd bokstavene b og c.

Ved vurdering av skadefelling skal det også legges vekt på muligheten for å gjennomføre andre forebyggende tiltak, jf. rovviltforskriften § 9 annet ledd bokstav d. Felling kan bare gjennomføres dersom det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Distriktet har fått tilskudd til flere tapsforebyggende tiltak i år, blant annet tilleggsfôring og utvidet tilsyn i kalvingsperioden. Erfaringsmessig er det vanskelig å forebygge tap av rein til gaupe og tapene kan bli betydelige. Omfanget av påviste tap den siste tiden er begrenset, og kan i seg selv ikke anses som akutt. Men etter en samlet vurdering av situasjonen med vekt på påviste tap, observasjon av gaupe ved kalvingslandet, vinterens beitekrise, den samlede belastningen av rovvilt i distriktet denne vinteren, og kunnskap om den konkrete gaupas arealbruk og predasjonstakt på rein i perioden da hun ble fulgt med GPS-sender, mener vi det ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å tillate skadefelling.

Motorferdsel i forbindelse med skadefellingsforsøket

Fylkesmannen kan ved vedtak om skadefelling av rovvilt i medhold av rovviltforskriften § 9, sette til side de regler som ellers gjelder i viltloven om felling/jakt- og fangstmetoder.

Viltloven § 21 forbyr bruk av motorkjøretøy til blant annet lokalisering av vilt. Effektiv sporing i fellingsområdet er viktig for å øke sjansene for å lykkes med fellingsforsøket, og for å øke sjansene for å felle det skadegjørende individet. For å effektivisere fellingsforsøket, dispenserer Fylkesmannen fra viltlovens § 21 og tillater bruk av snøskuter for å lokalisere og avdekke spor etter gaupe. Dispensasjonen gjelder innenfor fastsatt fellingsområde og fastsatt fellingsperiode. Dispensasjonen gjelder for inntil to snøskutere inkludert evt. snøskutere som brukes av reindriftsutøvere som er med på fellingslaget og som deltar i fellingsforsøket.

Forfølgelse og avledning av viltets oppmerksomhet med snøskuter er ikke tillatt, og det er heller ikke lov å felle vilt fra snøskuter. Våpen skal være forsvarlig nedpakket under kjøring, jf. § 22-8 i våpenforskriften.

Saksopplysninger

Dette vedtaket blir kunngjort i Miljøvedtaksregisteret (www.miljovedtak.no) og ved utsendelse til adressatene på kopilista.

Klage

Vedtaket kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter mottatt brev.

En eventuell klage skal angi det vedtak det klages over og den eller de endringer som ønskes. Se også vedlagte skjema om rett til å klage på forvaltningsvedtak. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, Statens hus, 8002 Bodø.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Øyvind Skogstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi per e-post:

Foreningen Våre Rovdyr

Mattilsynet

Miljødirektoratet

Nordland bonde- og småbrukarlag

Nordland Bondelag

Nordland Reindriftssamers Fylkeslag

Nordland Sau og Geit

Norges Naturvernforbund – Nordland

Rovviltnemnda i Nordland

Saltdal kommune

Statens naturoppsyn